

снюють соціальне страхування; необхідним є встановлення обґрунтованих розмірів соціальних виплат згідно із розмірами перерахованих страхових внесків, щоб зумовити підвищення інтересу застрахованих осіб.

Таким чином, реформування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування громадян має відбуватися шляхом законодавчого визначення умов і порядку здійснення страхування на основі таких основних принципів, як відповідальність суспільства і держави за дбайливе ставлення до особистості громадянина та його потреб; державне гарантування реалізації застрахованими громадянами своїх прав, пов'язаних з отриманням соціальних послуг і матеріального забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

УДК 65.011.12

Ю. Силкіна, канд. екон. наук,
КНТЕУ

АКТИВІЗАЦІЯ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

У статті визначено сутність найпоширеніших форм сучасних перетворень підприємств, які стають запорукою подальшого існування, фінансового оздоровлення й поновлення їх ефективної діяльності. Охарактеризовано основні типи перетворень підприємств. Розроблено пропозиції, спрямовані на подальший розвиток нормативно-законодавчої і методичної бази щодо активізації реструктуризаційних процесів, які відкривають нові можливості для розвитку підприємств в умовах кризи.

Ключові слова: типи перетворень підприємств, реструктуризаційні процеси, реорганізація, трансформація, кризовий стан підприємства.

В статье определена сущность наиболее распространенных форм современных преобразований предприятий, которые становятся залогом дальнейшего существования, финансового оздоровления и возобновления эффективной деятельности. Охарактеризованы основные типы преобразований предприятий. Разработаны предложения, направленные на дальнейшее развитие нормативно-законодательной и методической базы относительно активизации реструктуризационных процессов, которые открывают новые возможности для развития предприятий в условиях кризиса.

Ключевые слова: типы преобразований предприятий, реструктуризационные процессы, реорганизация, трансформация, кризисное состояние предприятия.

The article determines the essence of the most widespread forms of the contemporary transformations of enterprises which become the guarantees of further existence, financial sanitation and restart of the effective activity. The basic types of enterprises transformation are described. Propositions aimed at further development of legislative and methodological basis are carried out, they enable the activation of the restructuring processes which reveal new opportunities for enterprises' development under crisis conditions.

Keywords: types of transformation, restructuring processes, reorganization, transformation, crisis state of the enterprise.

Євроінтеграція України, вихід підприємств на товарні, фінансові й інші ринки, наростаюча конкуренція висувають нові жорсткі вимоги до виробничого, фінансово-економічного, управлінського й трудового потенціалу господарських суб'єктів. На жаль, багато вітчизняних підприємств не відповідають цим вимогам, а тому опиняються у складному фінансовому, нерідко кризовому стані. Так, у 2011 році 47% від загальної кількості підприємств України були збитковими [9]. Переважно це промислові підприємства та ті, що працюють у транспортній галузі, оптовій та роздрібній торгівлі, будівництві та у сільському господарстві. Загальна сума збитків підприємств за видами економічної діяльності становила 141,1 млрд. грн., що становить 10,7% від ВВП. Це пов'язано перш за все сучасними умовами господарювання, які характеризуються нестабільністю політичної та економічної ситуації, частими змінами законодавства, високим рівнем конкуренції на ринку збуту, коливаннями споживчого попиту, обмеженими фінансовими ресурсами, високим ступенем ризику втрати прибутку й капіталу та іншим.

Тому, з метою пристосування господарських одиниць до постійно змінюваних умов середовища, набуття більше можливостей для залучення капіталу, зниження витрат на утримання підприємства, забезпечення його прибутковості і конкурентоспроможності в умовах економічної кризи, тобто фінансового оздоровлення й подальшого існування,

1. Зеленко Н. Соціальне страхування в системі соціального захисту населення України / Н. Зеленко // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С. 249-255. 2. Цибульська О.М. Основні проблеми та шляхи реформування системи соціального страхування / О.М. Цибульська // Економічний простір. – 2008. – №13. – С. 20-24. 3. Столяров В.Ф., Васечко Л.І. Економічний механізм соціального страхування / В.Ф. Столяров, Л.І. Васечко // Фінанси України. – 2007. – №2. – С. 31-43. 4. Колосок А.М. Соціальне страхування в контексті становлення соціального діалогу / А.М. Колосок // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 3 (81). – С. 129–135. 5. Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 08.07.2010 р. № 2464-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>. 6. Собченко В.В. Про єдину систему збору та обліку внесків / В.В. Собченко // Актуальні проблеми державного управління. – 2010. – № 2. – С. 35-43.

Надійшла до редколегії 17.12.12

підприємства на певному етапі своєї діяльності можуть прийняти рішення про проведення процесу так званого перетворення, який також може мати назву трансформації, реорганізації чи реструктуризації.

Теоретичні та практичні аспекти процесів перетворення підприємств (реструктуризації, реорганізації) досліджувалися у працях зарубіжних і вітчизняних науковців, а саме: М. Аїстової, О. Амоші, Л. Батенко, І. Бойчика, В. Гончарова, М. Портера, А. Лібермана, І. Мазура, Р. Фатхутдінова, В. Шапіро, А. Шегди та інших. У працях цих учених знайшли вирішення такі важливі питання реструктуризації, як: сутність, види, форми, напрями реструктуризації та етапи її проведення. Однак, не зважаючи на велику кількість праць присвячених даній тематиці, окремі її аспекти недостатньо розроблені та висвітлені.

Дослідження показало, що недостатньо приділена увага питанню основних форм перетворень підприємств, які стають запорукою подальшого існування, фінансового оздоровлення й поновлення їх ефективної діяльності.

Метою статті є вивчення сутності й особливостей основних видів сучасних перетворень підприємств та надання рекомендацій щодо підвищення ефективності процесів реструктуризації підприємств у сучасних умовах.

Недостатність фінансових коштів на підприємстві, що може стати наслідком незапланованих витрат або недосягнення необхідного фінансового результату, є причиною його неплатоспроможності. Неможливість

підприємств вчасно розраховатися з кредиторами та державним бюджетом за своїми зобов'язаннями робить їх боржниками і ставить на межу банкрутства. Не допустити банкрутства, уникнути процедури ліквідації при банкрутстві чи самоліквідації й продовжити свою діяльність та підвищити фінансову стійкість підприємство як юридична особа може шляхом реструктуризації.

Термін "реструктуризація" (лат. "re" – префікс, який означає зворотну або повторну дію, і "structura" – внутрішня будова чого-небудь, певний взаємозв'язок складових частин цілого) буквально означає "зміну структури чого-небудь" [6, с. 593]. Термін "реорганізація" має латинське походження і означає перебудову, перетворення [6, 434]. Перекладається на українську мову як перетворення, видозмінення й термін "трансформація", який походить від лат. transformation [6, 519]. Таким чином, походження й переклад цих іншомовних термінів свідчить про близькість їхніх значень.

У ст. 108 Цивільного кодексу України (ЦКУ) йдеться, що "перетворення" юридичної особи є зміна її організаційно-правової форми" [11]. При цьому стара організаційно-правова форма юридично припиняє своє існування і виникає нова, відомості про яку вносяться в єдиний державний реєстр, згідно ч. 4 ст. 89 ЦКУ [11].

Крім того, важливо зазначити, що підприємство як юридична особа може обрати будь-яку форму перетворення. Згідно із статтями 106, 107, 108, 109, 110 ЦКУ [11], основними формами трансформації є виділ, поділ, приєднання та злиття. У ч. 1 ст. 59 ГКУ шляхами реорганізації підприємств названо злиття, приєднання, поділ, перетворення й, згідно із ч. 4 цієї ж статті, виділення [4]. У сучасній економічній та юридичній літературі до видів трансформації підприємств відносять ще й їх поглинання та захоплення. Кожна модель трансформації підприємства (або, як сказано в п. 1 ст. 59 ГКУ [4], – шляхи його реорганізації) має свої особливості, які й обумовлюють їх вибір.

Варто зазначити, що в умовах економічної кризи правильний вибір форми, характеру й масштабів реструктуризації підприємства сприяє його розвитку та поліпшенню процесів виробництва, стає запорукою фінансового оздоровлення й подальшого існування.

Прикладом успішного проведення реструктуризації вітчизняного та зарубіжного бізнесу можна вважати корпорацію "Індустріальний Союз Донбасу", засновану в 1995 році в Донецьку, в яку увійшли ПАТ "Алчевський металургійний комбінат", ПАТ "Дніпровський металургійний комбінат ім. Дзержинського", ПАТ "Алчевськкокс",

"ІСД – Дунаферр" (Угорщина), "ІСД – Гута Ченстохова" (Польща) (1995 р.) [10].

Дослідження існуючих наукових досліджень з даної проблеми свідчать про відсутність єдиної класифікації можливих перетворень на підприємстві. Наприклад, І. Бойчик відзначає, що реструктуризаційні зміни, які проводяться на підприємствах, можуть стосуватися: модернізації – оновлення устаткування і технології; реорганізації – зміни методів і поділу праці, потоків інформації; адаптації – пристосування елементів підприємства до поточних умов; нововведень – продуктових і процесних [2, с. 349]. Реформування підприємств пов'язують з істотними змінами стратегії, реорганізацією та створенням ефективної системи управління, активного розвитку персоналу, зміною структури (реструктуризацією) підприємства [8, с. 16]. У свою чергу, А. Шегда визначає реструктуризацію підприємства як кардинальну структурну його перебудову з метою забезпечення ефективного перерозподілу і використання матеріальних і нематеріальних ресурсів у змінюваних умовах господарювання. Реструктуризація підприємства спрямована на зміну його системи управління, форми власності, організаційно-правової форми, здатних привести підприємство до фінансового оздоровлення, збільшення випуску конкурентоспроможної продукції та підвищення ефективності виробництва [5, с. 579].

В. Гончаров вважає [3, с. 81], що найбільш вдалим є варіант, при якому основні засоби передаються малим підприємствам на умовах оренди. Л. Батенко [1, с. 116] визначає у більш широкій трактовці "реструктуризацію як процес підготовки і реалізації програми комплексних змін на підприємстві з метою підвищення його конкурентоздатності і ринкової вартості".

У Методичних вказівках щодо проведення реструктуризації державних підприємств дано визначення: "Реструктуризація – це здійснення організаційно-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на зміну структури підприємства, його управління, форм власності, організаційно-правових форм, здатних привести підприємство до фінансового оздоровлення, збільшення обсягів випуску конкурентоспроможної продукції, підвищення ефективності виробництва" [7].

Зауважимо, що процес реструктуризації характеризується різною спрямованістю і різноманітністю складових його перетворень. До основних типів перетворень на підприємствах відносять: реінжиніринг, реорганізацію, модернізацію, реформування, реструктуризацію. На основі дослідження теоретичних підходів фахівців у табл. 1 систематизовані основні типи перетворень на підприємствах.

Таблиця 1. Характеристика типів перетворень на підприємстві*

Тип перетворень	Сутність перетворення	Специфіка перетворення
Модернізація, технічне переозброєння, реконструкція підприємств	Комплекс заходів щодо устрою підприємства, підвищення його техніко-економічного рівня на основі впровадження передової техніки і технології, механізації і автоматизації виробництва, модернізації і заміни застарілого і фізично зношеного устаткування новим, а також з вдосконалення загальнозаводського господарства і допоміжних служб	Переважають виробничо-організаційні аспекти
Реінжиніринг	Фундаментальне переосмислення і радикальне перепроекування підприємства і його найважливіших бізнес-процесів для досягнення істотних змін у таких ключових для сучасного бізнесу показниках результативності, як витрати, якість, рівень обслуговування і оперативність	Переважають організаційні аспекти
Реорганізація	Перебудова організаційної структури і управління підприємством при збереженні основних засобів, виробничого потенціалу підприємства. Злиття, приєднання, розділення, виділення і перетворення	Переважають організаційні аспекти
Реформування	Зміна принципів дії підприємства, сприяюча поліпшенню управління, підвищенню ефективності виробництва і конкурентоспроможності продукції, продуктивності праці, поліпшенню фінансово-економічних результатів діяльності	Переважають організаційно-економічні аспекти
Реструктуризація	Комплексна оптимізація системи функціонування підприємства відповідно до вимог зовнішнього оточення, сприяюча принциповому поліпшенню управління, підвищенню ефективності і конкурентоспроможності продукції	Гармонійно поєднуються всі аспекти діяльності підприємства

Джерело: складено автором

Існуючі наукові дослідження свідчать, що основними ознаками, які підтверджують необхідність проведення реструктуризації підприємства, є поява несприятливих тенденцій у будь-якій сфері діяльності підприємства (наприклад, висока заборгованість, зменшення складських запасів готової продукції й матеріалів, скорочення ринків збуту). Перетворення може бути викликане невірним вибором організаційно-правової форми підприємства під час його створення; новими умовами діяльності, за яких існуюча організаційно-правова форма підприємства перестає бути ефективною або перестає відповідати умовам чинного законодавства.

На нашу думку, реструктуризація є найбільш комплексною і глибокою формою перетворення і включає комбінацію перетворень у формі модернізації, реінжинірингу, реорганізації. Тобто, у рамках проведення процесу реструктуризації підприємства вирішуються завдання щодо: оптимізації виробничої структури та модернізації виробничо-технологічної бази підприємства; зміни структури управління підприємством, що сприяє

підвищенню ефективності використання ресурсів; створення нової, більш ефективної системи взаємовідносин підприємства із зовнішнім середовищем; підвищення фінансової стійкості підприємства та інші.

Саме тому ми пропонуємо конкретизувати поняття "реструктуризація" як інтегрований процес проведення трансформаційних зрушень на підприємстві, комплексне перетворення діяльності, що полягає в зміні структури виробництва, активів, пасивів і системи управління з метою підвищення ефективності виробництва і конкурентоспроможності продукції підприємства на ринках збуту та адаптації до умов зовнішнього середовища.

Неоднозначність, складність та комплексність процесу реструктуризації обумовлює різні підходи як до формування теоретичних положень, так й до розробки практичних рекомендацій щодо її здійснення.

Таким чином, реструктуризація розглядається вченими в основному як комплекс засобів, спрямованих на усунення протиріч між вимогами ринкової економіки та застарілою моделлю функціонування підприємства (табл.2).

Таблиця 2. Основні характеристики реструктуризації підприємства

Показники	Концепція виживання	Концепція ризику
1 Вид управління	Підприємства збиткові чи з низьким рівнем прибутковості	Підприємства, що функціонують ефективно та розвиваються
2 Об'єкт	Підприємства збиткові чи з низьким рівнем прибутковості	Підприємства, що функціонують ефективно та розвиваються
3 Мета	Подолання збитковості та стабілізація виробництва	Забезпечення конкурентних переваг і підвищення ринкової вартості підприємства
4 Завдання	1.Забезпечення мінімальної ліквідності 2. Істотне поліпшення результатів діяльності підприємства	1. Підтримка ефективності діяльності підприємства 2. Активізація інноваційної діяльності 3. Підвищення якості кадрів
5 Методи	1. Використання оперативних заходів для фінансового оздоровлення 2. Скорочення усіх видів витрат 3. Приватизація підприємства інвестором	1. Постановка стратегічних цілей і критеріїв ризику 2. Формування і реалізація стратегії реструктуризації

Джерело: складено автором

Згідно табл. 2, антикризове управління підприємством передбачає реструктуризацію як захід, що забезпечує виживання підприємства. Її проводять збиткові підприємства, що перебувають у стані кризи. У процесі цієї реструктуризації зважаються два головних завдання: забезпечення мінімальної ліквідності та істотне поліпшення результатів діяльності підприємства.

Таким чином, ми можемо констатувати, що реструктуризація підприємства спрямована на розв'язання двох основних завдань: по-перше, оперативно забезпечити виживання підприємства; по-друге, відновити конкурентоспроможність підприємства на ринку. За наявності на підприємстві більш суттєвих проблем виникає потреба "всєбічної" реструктуризації (комплексної), яка охоплює розробку нової організаційної структури, відповідної нової продуктової, трудової, технічної і технологічної політики, зміни у менеджменті, організації тощо.

Відповідно, реструктуризаційні заходи підприємства можна умовно поділити на дві групи, які можна розглядати: як реструктуризацію, спрямовану на коригування, або реструктуризацію, спрямовану на розвиток підприємства. Реструктуризація коригуючого спрямування виникає найчастіше з причини кризи і складного становища підприємства. Її метою є зміна негативних економічних тенденцій, насамперед низького ступеня фінансової ліквідності підприємства. У вітчизняних умовах з найбільш істотних властивостей коригуючої реструктуризації, метою якої є виживання і запобігання ліквідації підприємства, можна виділити:

- селективне проведення реструктуризаційних заходів, які охоплюють лише окремі сфери діяльності підприємства і стосуються проміжку часу в 1–2 роки;

- покращання фінансового стану, насамперед шляхом повного використання простих резервів підприємства;

- концентрація на утриманні досягнутого рівня виробництва;
- досягнення підприємством запланованих результатів і переваг.

- Проте, з перспективи створення основ сильної ринкової позиції підприємства процес реструктуризації якнайкраще себе проявляє в умовах реструктуризації, спрямованої на розвиток. На відміну від коригуючої реструктуризації, що має характер одноразових дій, реструктуризація, спрямована на розвиток, ґрунтується на стратегічних рішеннях підприємства і охоплює часовий проміжок від 2 до 5 років. Серед характерних ознак реструктуризації, спрямованої на розвиток, можна виділити:

- широкомасштабне здійснення структурних і якісних змін;

- здійснення значних інновацій у сферах технології, виробництва і маркетингу. Результатом такого підходу до реструктуризації є підвищення динаміки розвитку підприємства шляхом використання існуючих можливостей.

Таким чином, єдиного підходу до проведення реструктуризації не існує. Залежно від конкретної ситуації на підприємстві, специфіки галузі та загального економічного середовища реструктуризація може проводитися в багатьох напрямках. Однак, не слід розглядати реструктуризацію підприємства як разову систему заходів щодо реформування і оздоровлення підприємства, після реалізації яких потреба в подальшому реформуванні і оновленні зникає. Реструктуризація виступає постійною функцією підприємства, завдяки

якій воно забезпечує собі постійну адаптацію до кон'юнктури і вимог ринку та постійно залишається прибутковим і конкурентоспроможним.

Загалом, реструктуризація підприємства є достатньо складним процесом, який потребує досконалої законодавчо-нормативної бази, чітких методичних інструкцій з проведення цього процесу, відповідної кваліфікації управлінського персоналу та значних фінансових вкладень.

Для активізації процесів реструктуризації підприємств з метою підвищення ефективності діяльності доцільно приділити увагу вдосконаленню нормативно-правової бази щодо регулювання процедури проведення організаційно-економічного перетворення підприємств або прийняти відносно самостійний закон із чітким визначенням термінів, понять, порядку проведення, особливостей правового регулювання з урахуванням галузевої специфіки. Важливим є організаційно-правове забезпечення розробки інструкцій, відповідних методик, докладних практичних рекомендацій щодо форм проведення реструктуризаційних перетворень підприємств з урахуванням накопиченого зарубіжного та вітчизняного досвіду проведення реструктуризації та застосування положень чинного українського законодавства, яке регулює цей процес. Слід забезпечити менеджерам вищого рівня та фахівцям підприємств можливість одержання теоретичних знань і практичних навичок щодо проведення реструктуризації підприємств на сучасному етапі світової фінансової кризи.

Запропоновані заходи дозволять підприємствам приймати більш виважені та обґрунтовані рішення щодо реструктуризації форми ведення бізнесу в умовах кризи, сприятимуть подоланню тимчасових техніко-економічних і фінансових труднощів.

Дослідження засвідчили, що через недостатню державну підтримку, недосконалість законодавчої бази, брак кваліфікованих фахівців і низку інших причин банкрутами стають потенційно життєздатні підприємства, в тому числі й ті, що належать до пріоритетних галузей економіки України та є для держави стратегічно важли-

вими об'єктами. Уникнути процедури ліквідації при банкрутстві чи самоліквідації й продовжити свою діяльність підприємство як юридична особа може в іншому, видозміненому стані. Одним з ключових напрямків виходу підприємств з кризового стану в рамках стратегічного управління являється процес реструктуризації. Основною метою його проведення є створення повноцінних суб'єктів господарювання, здатних ефективно функціонувати за умов переходу до ринкової економіки та виробляти конкурентоспроможну продукцію, що відповідає вимогам товарних ринків.

Тому, реструктуризацію необхідно проводити як логічний і добре спланований процес, який дозволить досить швидко зупинити падіння бізнесу і почати його поступове відтворення. Разом з тим, успішно проведена реструктуризація підприємства закладе основу для генерації стійкої стратегії розвитку та підвищення конкурентоспроможності підприємства в майбутньому.

1. Батенко Л. Реструктуризация как путь к финансовому оздоровлению и прибыльности предприятия / Л. Батенко // Бизнес. – 2000. – № 3. – С. 116–119.
2. Бойчик І. Економіка підприємства. Навч. посібник / І. Бойчик. – К.: Атіка, 2004. – 480 с.
3. Гончаров В. Реструктуризация как инструмент антикризисного управления предприятием / В. Гончаров // Бизнес Информ. – 2000. – № 1. – С. 78–81.
4. Господарський кодекс України: за станом на 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
5. Економіка підприємства: Підручник / За ред. А.В. Шегди – К.: Знання, 2006. – 614 с.
6. Локшина С. Краткий словарь иностранных слов. – 9-е изд., испр. – М.: Русский язык, 1998. – 632 с.
7. Наказ Міністерства економіки України від 23.01.1998 р. № 9 "Про затвердження методичних вказівок щодо проведення реструктуризації державних підприємств". [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0187-98>.
8. Отенко І., Москаленко Н. Организационно-экономический механизм реструктуризации предприятия / И. Отенко, Н. Москаленко. – Науч. изд. – Х.: ХНЭУ, 2005 – 215 с.
9. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] / Розділ "Статистична інформація"; – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Офіційний веб-сайт компанії "Індустріальний союз Донбасу (ІСД)" [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.isd.com.ua>
11. Цивільний кодекс України: за станом на 16.01.2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Надійшла до редколегії 17.12.12

УДК 330.342:330.637

А. Старостіна, д-р екон. наук, проф.,
КНУ імені Тараса Шевченка,
В. Кравченко, канд. екон. наук, доц.,
КНУ імені Тараса Шевченка,
Л. Названова, пров. екон.,
КНУ імені Тараса Шевченка

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НАУКОВЦІВ УНІВЕРСИТЕТУ В РАМКАХ КОНЦЕПЦІЇ ВІДКРИТИХ ІННОВАЦІЙ: МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Розглянуто основні положення концепції відкритих інновацій. Обґрунтовано можливості використання концепції відкритих інновацій в умовах української економіки. Виявлено можливості і ризики для реалізації інтелектуального капіталу університетської науки з використанням концепції відкритих інновацій.

Ключові слова: інтелектуальна власність, інтелектуальний капітал, відкриті інновації, концепція відкритих інновацій, бізнес-модель, ризик, комерціалізація інтелектуальної власності.

Рассмотрены основные положения концепции открытых инноваций. Обоснованы возможности использования концепции открытых инноваций в условиях украинской экономики. Выявлены возможности и риски при реализации интеллектуального капитала университетской науки с использованием концепции открытых инноваций.

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, интеллектуальный капитал, открытые инновации, концепция открытых инноваций, бизнес-модель, риск, риск-менеджмент, коммерциализация интеллектуальной собственности.

The main provisions of the concept of open innovation are highlighted. The possibility of using the concept of open innovation in the Ukrainian economy is grounded. The possibilities and risks of usage the intellectual property of university within the concept of open innovation re defined.

Keywords: intellectual property, intellectual capital, open innovation, concept of open innovation, business-model, risk, risk management, commercialization of intellectual property.

Світ у сучасних умовах розвивається на засадах інформаційної економіки, економіки знань, що є складовими інноваційної моделі розвитку. Враховуючи, з яким інженерними, соціальними і економічними задачами світ стика-

ється сьогодні, очевидною стає нагальна необхідність у використанні досягнень науки і технологій з метою перетворення глобальної економіки. Вчені та інженери повинні знаходити галузі, в яких можна робити нові відкриття,